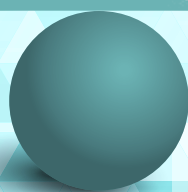

Protocol per a la prevenció, la detecció i l'acció contra violències sexuals envers persones adultes als equipaments esportius municipals

ÍNDEX

OB Objectius	4
MI Mites sobre violències sexuals en l'esport	5
1 Marc conceptual	6
2 Marc normatiu	7
3 Marc d'aplicació del protocol i parts implicades	9
• a. Persona delegada contra les violències sexuals en persones adultes	10
• b. Responsables de l'Institut Barcelona Esports i dels districtes	11
4 Principis i garanties	12
5 Accions de prevenció	13
• Mesures preventives generals de l'equipament	13
• Mesures preventives específiques de l'àmbit esportiu	14
• Exemples de situacions, actituds, comportaments i manifestacions d'assetjament sexual i assetjament per raó de sexe	15
6 Instruccions per a l'actuació, l'atenció i la derivació	18
• Com demanar ajuda i amb qui cal contactar?	18
• Procediment i etapes de la investigació interna	19
• Resum del circuit d'investigació interna	20
• Comunicació en situació de crisi o alarma social	21
7 Serveis i recursos	22
A1 Annex 1: document d'acceptació del protocol d'adults per part de l'equipament	26
A2 Annex 2: document d'acceptació individual del protocol contra violències sexuals envers persones adultes	27
A3 Annex 3: model de comunicació de supòsit o evidència	28
A4 Annex 4: fitxa de tasques i mesures dutes a terme	29
RB Referències bibliogràfiques	30

Aquest protocol té per finalitat establir **pautes per a la prevenció, la detecció i l'acció** davant possibles situacions de violència sexual en l'àmbit esportiu que es puguin donar en el marc de les pràctiques esportives a la ciutat de Barcelona. Els objectius que pretén assolir aquest protocol són els següents:

- Aconseguir que els equipaments esportius municipals siguin espais segurs per a totes les persones que practiquen esport, amb un enfocament especial cap a les dones, ja que l'impacte de les violències masclistes és un element més que contribueix a la seva desvinculació de la pràctica esportiva.

Institut Barcelona
Esports

Violència masclista: “violació dels drets humans a través de la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, té com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat”.

- Promoure informació sobre el fenomen de les violències sexuals en l'esport. Facilitar que els i les professionals que treballen en el sector esportiu coneguin instruments, com ara els protocols, puguin prendre les mesures preventives i d'actuació necessàries per garantir unes activitats esportives lliures de violències, i disposin d'eines per poder actuar davant de sospites o revelacions de casos.

Violència sexual: “tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant coacció per part d'una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball” (OMS, 2011).

- Garantir que les persones que practiquen esports i que pateixen violències sexuals puguin identificar i denunciar o requerir a temps possibles actuacions.

MI

MITES SOBRE VIOLÈNCIES SEXUALS EN L'ESPORT

A l'imaginari col·lectiu hi ha moltes creences sobre les violències sexuals en l'esport. Actualment continua sent un tema tabú que s'evita abordar.

Un primer pas per lluitar contra aquestes situacions és reconèixer-les i entendre que existeixen; per això cal parlar-ne de manera transparent i reconèixer la necessitat d'establir protocols i procediments en el si de les organitzacions.

Institut Barcelona
Esports

"Al meu esport no
n'hi 'ha casos"

FALS: els estudis mostren
que hi ha casos
en tots els esports.

"Si no se'n parla
és la prova que
no existeix"

FALS: les pràctiques
demonstren que com més
se'n parla, més es visibilitzen
casos que existeixen. Moltes
vegades les víctimes parlen
després de molts anys.

"Ha de ser la
preocupació de
tota persona
de l'equipament"

CERT: qualsevol persona
involucrada en una activitat
esportiva s'ha d'adherir
als principis de tolerància
zero i actuar per prevenir
en cas de sospita.

FALS: les persones
assetjadores són com
qualsevol altra persona:
sovint no es poden detectar,
passen desapercebudes com
a possibles agressores i tenen
bona reputació.

"Ens n'adonàriem
ràpid, si hi hagués
algun cas."

FALS: si no se'n parla, no
significa que no hagi passat
mai res. La pràctica demostra
que, si no hi ha protocol, hi
ha menys possibilitat de
visibilització i coneixement.

"Si al meu
equipament no
n'hi ha casos,
no cal que em
preocupi, no cal
fer res."

FALS: els estudis mostren
que en l'elit els casos són
més freqüents i els/les
esportistes amb discapacitat
tenen més riscos. Això
no vol dir que només passi
en aquests casos.

"A l'esport d'elit o
a l'esport
per a persones
amb discapacitat
hi ha menys
riscos i casos."

Tal com estableix la Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, la violència sexual és una forma de violència masclista i, per tant, una violació dels drets humans de les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones.

Atenent aquesta conceptualització, aquest protocol pretén establir les pautes de procediment davant d'algunes expressions de violència sexual com ara l'assetjament sexual, l'assetjament per raó de sexe o l'abús sexual, entre altres conductes.

En aquest marc normatiu, la Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, defineix **l'assetjament sexual** com qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat, d'índole sexual, que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de la persona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Segons la mateixa llei, **l'assetjament per raó de sexe** consisteix en qualsevol comportament no desitjat, verbal o físic, relacionat amb el sexe o gènere de la dona, realitzat amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat, la indemnitat o les condicions de treball de les dones pel fet de ser-ho, i que creï un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest que li dificulti la promoció, l'ocupació de funcions, l'accés a càrrecs directius, la remuneració i el reconeixement professional, en equitat amb els homes. En l'àmbit de l'esport, l'assetjament per raó de sexe afecta negativament la cohesió de l'equip i el benestar de les persones esportistes, la qual cosa repercuteix en el rendiment individual i de l'equip i pot comportar l'abandonament prematur de la pràctica esportiva.

A títol d'exemple, i sense ànim excloent ni limitador, a la **pàgina 15** assenyallem alguns exemples de comportaments que, per si sols o conjuntament amb d'altres, poden evidenciar l'existència d'una conducta d'assetjament sexual o d'assetjament per raó de sexe.

La normativa internacional, estatal i autonòmica reconeix el dret a la igualtat i la prohibició de qualsevol tipus de violència masclista. Per tant, es prohibeix qualsevol expressió de violència sexual, com ara l'assetjament sexual i per raó de sexe, les agressions sexuals o l'abús sexual, entre d'altres.

En aquest marc normatiu destaquem el següent:

- **Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones (CEDAW):** adoptada el 18 de desembre de 1979 per l'Assemblea General de les Nacions Unides, exigeix l'adopció de mesures de protecció i prevenció concretes per posar fi a la violència sexual.
- **Conveni del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica (2011):** també conegut com a Conveni d'Istanbul o Convenció d'Istanbul, és el primer instrument de caràcter vinculant en l'àmbit europeu en matèria de violència contra la dona i violència domèstica, i és considerat el tractat internacional més complet i d'abast més ampli sobre la lluita contra la violència envers les dones.

Institut Barcelona
Esports

El 2015, el Consell d'Europa va aprovar una recomanació sobre la incorporació de la perspectiva de gènere a l'esport, en què s'insta els estats membres a desenvolupar programes específics per combatre la violència sexual a l'esport: d'una banda, a adoptar, desplegar i monitorar polítiques i mesures en col·laboració amb les entitats esportives, per prevenir i combatre la violència de gènere contra les dones i les nenes a l'esport (intimidació o violència física, i assetjament i abús verbal, psicològic i sexual) i, d'altra banda, a dissenyar i desplegar polítiques i mesures per prevenir i combatre l'assetjament i la violència de gènere en l'àmbit de l'activitat física i l'esport, i a promoure que escoles, ajuntaments, federacions esportives i clubs posin en marxa aquestes polítiques i mesures i n'avaluin el desplegament (articles 15 i 16, respectivament).

- **Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.**
- **Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes:** introdueix mesures de gran rellevància en matèria de prevenció i intervenció d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe. Preveu, amb caràcter obligatori (article 48.1), l'existència d'un protocol en matèria d'assetjament sexual i per raó de sexe a totes les empreses.

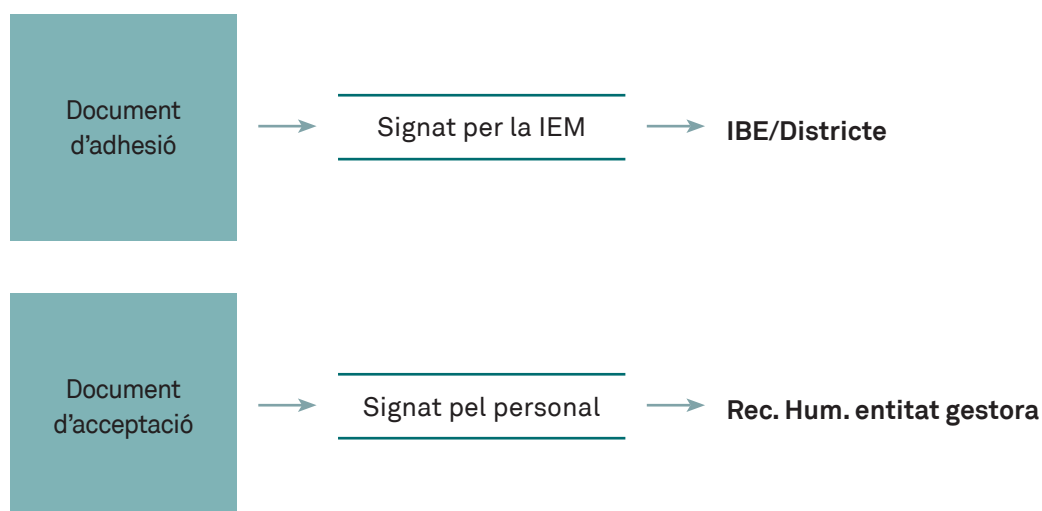
- **Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista:** té per objecte l'erradicació de la violència masclista i la remoció de les estructures socials i dels estereotips culturals que la perpetuen, amb la finalitat que es reconegui i es garanteixi plenament el dret inalienable de totes les dones a desenvolupar la pròpia vida sense cap de les formes i dels àmbits en què aquesta violència es pot manifestar. Confereix a la violència una visió àmplia, atenent els diversos tipus i els àmbits on es pot manifestar, sota el concepte de “violència masclista”. La visió que aporta aquesta llei ha permès reconèixer l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe com a tipus de violència. La violència masclista també es produeix en l'entorn esportiu i s'expressa, entre d'altres manifestacions, per mitjà de la violència sexual que pateixen, especialment, les dones i les noies.
- **Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes:** té per objecte establir i regular els mecanismes i els recursos per fer efectiu el dret a la igualtat en tots els àmbits, etapes i circumstàncies de la vida i recull la tipificació de l'assetjament sexual i per raó de sexe de la llei orgànica i la llei catalana. Aquesta llei estableix la competència de l'administració catalana així com la responsabilitat de les empreses en la seva prevenció i l'adopció de mesures específiques. L'article 30 d'aquesta llei regula específicament les polítiques esportives pel que fa a aquesta matèria.
- **Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol, pel qual s'aprova el text únic de la llei de l'esport:** estableix, entre els principis rectors de la política esportiva catalana, el foment de l'activitat física i l'esport com a hàbit de salut, així com vetllar perquè la pràctica esportiva estigui exempta de violència. Així, en compliment d'aquests principis rectors, l'administració esportiva ha de vetllar per un esport lliure de qualsevol manifestació de violència que atempti contra la integritat i la dignitat de les persones per raó de sexe, orientació sexual, identitat o expressió de gènere, i ha de desenvolupar les polítiques contra la violència sexual a l'esport.

El protocol constitueix una eina per als equipaments esportius municipals amb la finalitat de prevenir, detectar i actuar enfront de les violències sexuals en l'esport i, especialment, centrada en l'assetjament sexual. Complementa el protocol per a infants i adolescents difós i publicat per l'Institut Barcelona Esports (IBE) l'any 2019 i revisat l'any 2022 amb la voluntat d'incloure totes les edats.

Aquest protocol és d'aplicació per a **tot l'equip de persones que treballen o col·laboren en les activitats dels equipaments esportius**. Per tant, el protocol ha d'estar a l'abast de tot l'equip professional i cal garantir que tothom en tingui coneixement. El **document d'adhesió al protocol** (annex 1) per part de la IEM (Instal·lació Esportiva Municipal), convenientment signat, s'ha de fer arribar a la persona responsable de l'equipament de l'IBE o del districte. La persona responsable de l'equipament és la mateixa persona referent que l'IBE o el districte ja tenen per fer el seguiment de la gestió de la instal·lació.

Institut Barcelona
Esports

Totes aquestes persones, un cop assabentades del contingut del protocol, hauran de signar per duplicat el **document d'acceptació** (annex 2) i l'hauran de retornar signat a la direcció del centre, que l'arxivarà segons la política de recursos humans de l'entitat gestora. També s'ha de preveure aquesta circumstància en cas de personal de nova incorporació a l'equip professional de l'entitat.

El protocol estableix, com a figura central i fonamental per dur a terme aquestes tasques dins de l'entitat gestora, **la persona delegada contra les violències sexuals en persones adultes**.

D'altra banda, són **persones usuàries** de la instal·lació:

1. Les persones abonades.
2. Les persones que participen en alguna activitat organitzada.
3. Les persones que en fan un ús ocasional pagant l'entrada.
4. Grups/entitats que hi fan una activitat organitzada.
5. Públic assistent a competicions.

Persona delegada contra les violències sexuals en persones adultes

La persona que exerceix la funció de delegat o delegada és la persona que, designada des de la instal·lació, dedica part de la seva jornada laboral a aquesta tasca, té la formació requerida i vetlla per l'aplicació del protocol. El perfil d'aquesta persona ha de ser el d'una persona coneixedora de l'entorn, amb capacitat d'escoltar i generar confiança, i, a la vegada, ha de ser una persona capaç de prendre decisions. Serà escollida per l'organització, segons les seves capacitats i formació. El càrrec és anual i renovable. Tant si es designa una nova persona com si es renova, el fet s'ha de notificar a la persona responsable de l'IBE o Districte a través d'un escrit per correu electrònic durant la segona quinzena del mes de gener.

Les funcions de la persona delegada seran les següents:

- Rebre les comunicacions del personal.
- Comunicar-se amb la persona responsable de l'IBE o Districte per abordar temes de violències sexuals.
- Assegurar-se que s'informa totes les parts de la incorporació d'aquest protocol a l'equipament.
- Vetllar perquè el contacte de la persona delegada i el de l'IBE o Districte estiguin actualitzats i en un lloc visible per al personal de l'equipament.
- Assessorar a la direcció de la instal·lació en temes de circuits, àmbit judicial, coordinacions amb serveis externs, etcètera, i donar-li suport.

- Ajudar en la presa de decisions davant de situacions indicadores d'assetjament sexual.
- Acompanyar en el procés d'informació i notificació que haurà de fer la direcció de l'equipament davant les diverses actuacions.
- Comunicar a la persona afectada els recursos de suport (mèdics, psicològics, d'assessorament jurídic, etc.).
- Consensuar la informació que es dona en les situacions de crisi.
- Gestionar el flux d'informació amb l'exterior, sobretot amb els mitjans de comunicació.
- Fer un seguiment dels casos notificats.
- Assegurar-se que les noves incorporacions de personal rebin el protocol i signin l'acceptació.

La persona directora de cada centre, com a responsable final, i la persona delegada seran les encarregades de liderar i supervisar les accions que calgui dur a terme.

Institut Barcelona
Esports

Responsables de l'Institut Barcelona Esports i dels districtes

El paper de l'IBE o Districte és orientar la **persona delegada** en la seva tasca de prevenció, detecció i acció. L'IBE té una funció paraigua dins del protocol amb l'objectiu d'introduir millores en el procediment i en les formacions.

Les funcions de la **persona responsable** (que, com s'ha esmentat anteriorment, és la mateixa persona referent de l'IBE o del districte responsable del seguiment de la instal·lació) seran les següents:

1. Acompanyar la persona delegada en la presa de decisions.
2. Fer el seguiment del cas.
3. Elaborar un informe anual de les intervencions fetes.

Entre les persones responsables hi haurà una **persona coordinadora** que centralitzarà totes les accions i podrà donar pautes comunes a totes les persones responsables. Tindrà les funcions següents:

1. Revisar el protocol amb les novetats legislatives o normatives.
2. Fer un informe anual dels casos notificats i una avaluació.
3. Organitzar formacions.

04

PRINCIPIS I GARANTIES

En aquest procés és important que es garanteixi el següent:

- **Confidencialitat i discreció:** les persones que intervinguin en el procediment no poden divulgar informació relacionada amb el contingut del procés de recerca ni de les denúncies presentades.
- **Imparcialitat i transparència:** el procés de recerca s'ha de dur a terme amb total respecte, neutralitat i objectivitat per a totes les parts. Així mateix, les persones investigadores que participin en el cas d'assetjament no poden tenir cap vinculació amb les parts implicades.
- **Prohibició de represàlies:** contra la víctima, testimonis o persones que participen en el procés de recerca sobre l'assetjament.
- **Protecció de la salut de la víctima:** el procediment ha de garantir totes les mesures necessàries per protegir o restituir la salut de la víctima.
- **Celeritat i diligència:** el procés d'investigació i la resolució s'han de fer dins dels terminis establerts i sense demores injustificades.

Un dels principis en què es basa l'esport és el respecte. Per complir-lo cal, en primer lloc, **PREVENIR** situacions de risc que es poden donar en el marc de les activitats que duem a terme. Per tal de prevenir conductes que puguin ser considerades assetjament sexual, per tal d'evitar les situacions que poden constituir un risc o prestar-se a ambigüitats i males interpretacions, és necessari tenir en compte les mesures següents.

Mesures preventives generals de l'equipament

- Identificar les **situacions de risc** que es poden donar en cada activitat. Exemples de situació:

Sales d'infermeria, fisioteràpia o espais d'entrevistes: atenció habitualment personalitzada en espais poc concorreguts que necessiten certa intimitat.

Institut Barcelona
Esports

- Establir **normes internes** clares i sense excepcions respecte a les relacions entre parts, per reduir les situacions de risc específiques. Exemples de normativa:

Els canals de comunicació entre monitors/ores i persones usuàries són...

- Fer una declaració de compromís de tolerància zero de l'equipament i de la necessitat de prevenir, detectar i abordar l'assetjament sexual. Aquesta declaració s'ha de fer pública en un lloc visible. Posar en **coneixement** de tot el personal aquest protocol (reunions, documentació, etcètera).
- **Sensibilitzar i formar** tot l'equip (personal contractat, voluntaris/àries i personal en pràctiques) en les accions preventives i identificar situacions de risc (díptics, correus, formacions, etcètera).
- Establir **canals de comunicació** que garanteixin que totes les persones puguin informar de comportaments generadors d'assetjament sexual i altres violències sexuals.
- **Crear i reforçar la figura de la persona delegada.**

D'altra banda, de manera general:

- **Verbalitzar i visibilitzar.** Parlar de les violències sexuals en els entorns esportius contribuirà a crear una atmosfera transparent, de confiança i seguretat on es pugui abordar una situació sense por de represàlies ni d'estigmatitzacions. Cal trencar el silenci, no justificar mai la conducta abusiva i revertir la sensació de tabú sobre aquest tema per part de les persones adultes i responsables de les entitats.
- **Espai, disseny i reformes.** Els equipaments han de facilitar al màxim la visibilitat dels espais d'activitat i dels serveis complementaris i permetre la transparència com a factor de prevenció. A la vegada, han de ser guardadors de la intimitat, en el cas que l'activitat ho requereixi.
- **El contacte físic en l'esport.** Les aproximacions afectives són necessàries i són importants per a un desenvolupament correcte, però no són obligatòries i sempre s'han de respectar les parts. Cal reconèixer i respectar quan una part diu "no" a una situació o proposta afectiva o de contacte. En cas de contacte físic, es tindrà en compte sempre la percepció de la persona que el rep.

Mesures preventives específiques de l'àmbit esportiu

Activitat esportiva

- Respectar les persones usuàries i la seva identitat, corporalitat i intimitat.
- Tractar les persones usuàries de manera igualitària.
- Crear espais segurs i de confiança.

Espais complementaris: vestidors, dutxes, lavabos, despatxos

- Als vestidors esportius no s'ha de tancar mai la porta amb clau mentre s'estan utilitzant.
- Respectar els drets d'imatge de les persones usuàries.
- Limitar l'ús dels mòbils en els espais d'intimitat o instal·lacions esportives.

Als despatxos no s'ha de tancar amb clau la porta mentre s'utilitzen i s'ha de controlar l'ús del despatx (horari i persones) mitjançant un registre, si cal.

Dades, imatges i xarxes socials

- Definir quins seran els canals de comunicació.
- Evitar que en canals de comunicació amb persones usuàries hi hagi una única persona responsable o tècnica.
- Evitar la comunicació individualitzada per part de la persona responsable o monitor/a amb la persona usuària.
- Utilitzar els grups de comunicació exclusivament per a temes vinculats a la pràctica esportiva.

I, en general, evitar qualsevol tipus de situació que pugui comportar connotacions sexuals.

Exemples de situacions, actituds, comportaments i manifestacions d'assetjament sexual i assetjament per raó de sexe

Institut Barcelona
Esports

Assetjament per raó de sexe:

- Fer comentaris infravalorant o menyspreant la pràctica esportiva de les dones.
- Generar un espai de pràctica esportiva sexista o discriminatori.
- Actituds condescendents o paternalistes
- Fer insults basats en el sexe.
- Fer servir formes ofensives per adreçar-se a la persona o utilitzar humor sexista.

Assetjament sexual:

Situacions generals i comportaments sense contacte físic (són exemples, no excloents ni limitadors, de comportaments que, per si sols o conjuntament amb altres, poden evidenciar l'existència d'una conducta d'assetjament sexual):

Verbal

- Fer acudits sexistes, bromes, insinuacions de caràcter sexual.
- Difondre rumors sobre la vida sexual d'una persona, preguntar o explicar fantasies o preferències sexuals.
- Cridar de manera que suggereixi sexualització.

- Preguntar sobre qüestions íntimes del cos, la roba o la vida privada o sexual.
- Fer observacions suggeridores i missatges amb contingut sexual.
- Intimidar verbalment a través de propostes amb caràcter sexual.
- Requerir favors sexuals condicionant la promoció o la permanència en l'equip.
- Parlar sobre les pròpies habilitats/capacitats sexuals.
- Convidar persistentment a participar en activitats socials lúdiques, tot i que la persona objecte de les invitacions hagi deixat clar que són no desitjades i inoportunes.

No verbal

- Mirar lascivament el cos, gesticular de forma obscena.
- Provocar trobades, aparentment casuals i contínues.
- Fer massatges inadequats.
- Exhibir-se o masturbar-se davant una persona.
- Pressionar per tenir trobades sexuals.
- Obtener o difondre imatges de parts íntimes del cos d'una persona.
- Usar material pornogràfic al centre esportiu de treball, o imatges o fotografies de contingut sexual explícit.

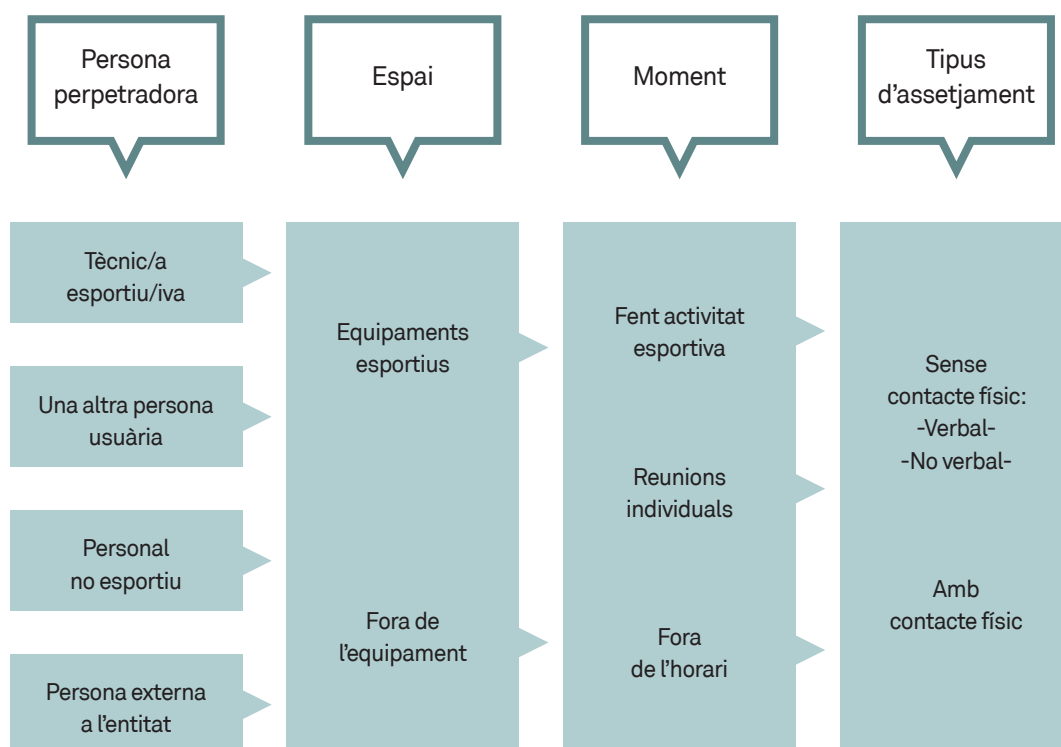
Físic

- Fer petons no desitjats.
- Apropar-se físicament en excés, arraconar, buscar deliberadament la trobada, quedar-se a soles amb la persona de manera innecessària.
- El contacte físic deliberat i no sol·licitat (pessigar, tocar, massatges no desitjats).
- Fer carícies sexuals no desitjades.
- Tocar intencionadament o “accidentalment” les parts sexuals del cos.
- Mantenir contacte físic de naturalesa sexual no desitjat.

- Intentar fer actes sexuals no desitjats.
- Arraconar o perseguir algú amb proposicions o conductes sexuals.

La casuística de les situacions és àmplia, en funció de l'espai, de les persones involucrades, del moment o del tipus d'assetjament sexual.

Alguns exemples:

Institut Barcelona Esports

Com demanar ajuda i amb qui cal contactar?

En cas de patir violència sexual o tenir coneixements o sospita d'alguna situació de violència sexual, s'ha de contactar amb la persona delegada de l'equipament, la qual ha de donar garantia de la confidencialitat de la informació, tant de la persona denunciant com de testimonis. S'han d'exposar els fets per escrit. La persona delegada és la responsable de la gestió i la custòdia de la documentació, si n'hi ha, en la fase de comunicació i assessorament, a més de garantir la confidencialitat del conjunt de documents i informació que es generin.

Tenim tres vies d'actuació:

1. Via interna (amb denúncia interna a l'equipament)
2. Via administrativa (amb denúncia externa a Inspecció de Treball)
3. Via judicial (amb denúncia externa als Mossos)

Per la **via interna**, un cop es rebí una comunicació en la qual s'exposi un indicati o evidència d'assetjament sexual d'alguna persona usuària de més de 18 anys, es posarà en marxa una **investigació interna** amb els **objectius** d'aclarir els fets, proposar les millores o modificacions oportunes i proposar accions i, si escau, les sancions pertinents contra les persones que han actuat incorrectament.

El contingut de la denúncia interna (model en l'annex 3) hauria d'incloure la informació següent:

- Noms i cognoms de la persona que presenta la denúncia, de la presumpta persona assetjadora i de possibles testimonis.
- Descripció dels fets (lloc i dates, durada, freqüència dels fets, etcètera).

La **via administrativa**: s'hi pot recórrer si es tracta d'una situació d'assetjament sexual o per raó de sexe entre les persones treballadores de l'equipament o entre un treballador/a i una persona usuària. Si la situació d'assetjament es produeix entre persones treballadores o d'una persona treballadora cap a una persona usuària, se n'informarà l'IBE o el districte. S'aplicarà el protocol propi de l'equipament, s'iniciarà una

investigació interna i el gestor de l'equipament prendrà les possibles mesures o accions legals en funció d'aquesta investigació. S'informarà l'IBE o Districte del resultat amb la redacció d'un informe. L'actuació de la Inspecció de Treball consistirà a investigar quina ha estat l'actuació de l'equipament davant del coneixement d'uns fets d'assetjament.

La **via judicial penal** s'hauria d'utilitzar des del moment mateix en què una conducta pugui ser constitutiva de delictes. L'article 184 del Codi penal defineix l'assetjament sexual com *“la sol·licitud de favors de naturalesa sexual, per a si mateix o per a un tercer, en l'àmbit d'una relació laboral, docent o de prestació de serveis, continuada o habitual, i que amb aquest comportament provoqui a la víctima una situació objectiva i greument intimidatòria, hostil o humiliant”*. En aquest cas, el paper de l'equipament és, sobretot, acompanyar i assessorar. Per exemple, si es tracta d'una situació greu detectada al moment, primer de tot s'ha de vigilar que la persona agredida estigui bé i, si és possible, que no es quedi sola; comunicar el fet a la persona delegada i a la direcció de l'equipament i demanar a la víctima si vol sol·licitar l'assistència dels serveis mèdics d'urgència, o altres serveis.

Institut Barcelona
Esports

En qualsevol cas, l'equipament ha de fer una **investigació interna** amb l'objectiu d'analitzar les circumstàncies, decidir si s'han de proposar mesures cautelars, o proposar millores del protocol.

L'oportunitat i la conveniència de cada procés depèn de factors diferents que cal considerar, com ara la gravetat i l'abast de l'incident. Les tres vies no són vies excloents sinó que són complementàries.

Procediment i etapes de la investigació interna

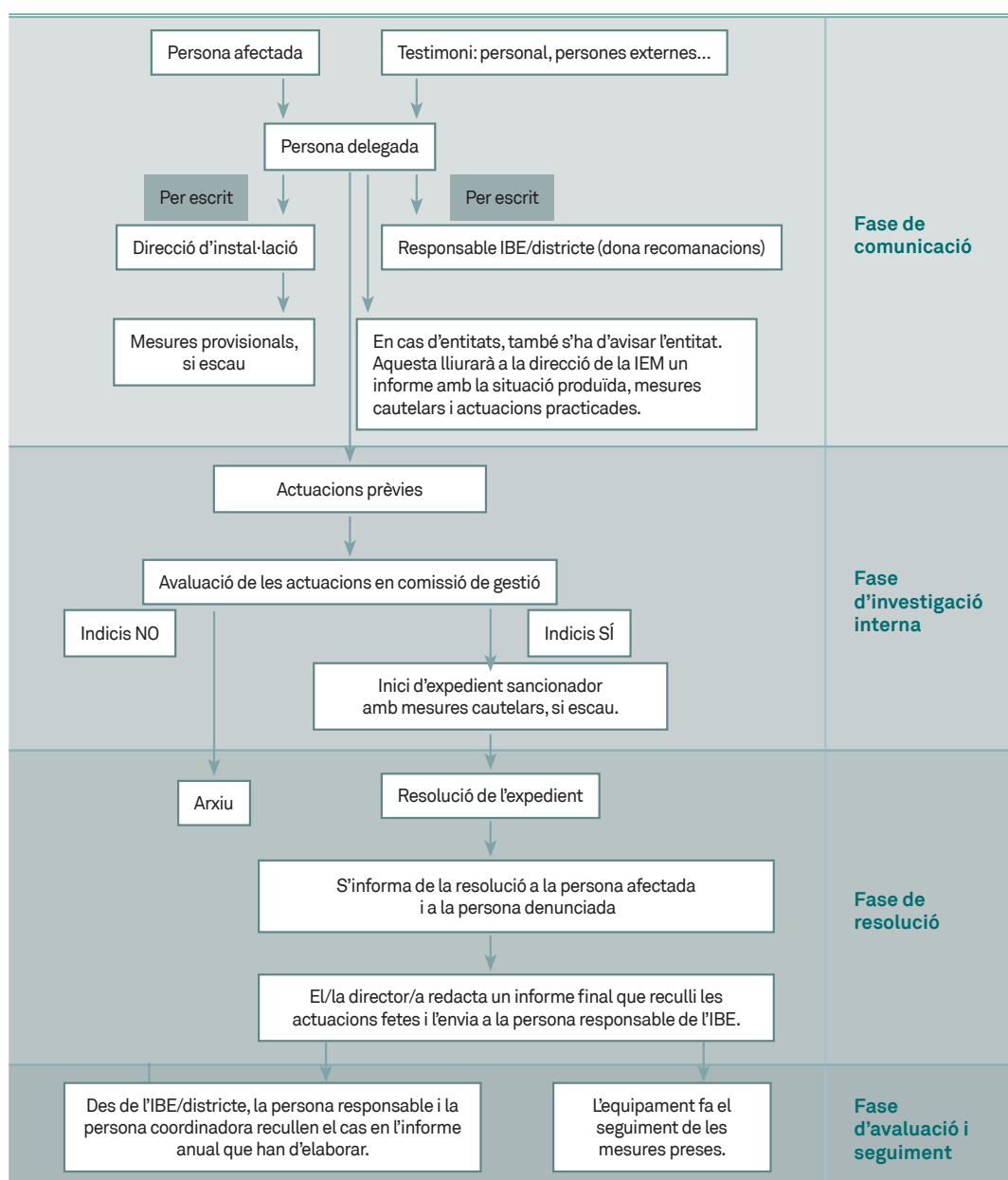
El procediment que cal seguir un cop rebuda la comunicació serà el següent:

1. Cal acusar recepció de la informació i comunicar-ho a la direcció de l'equipament i a l'IBE o el districte.
2. Des de la direcció es prendran mesures cautelars, si escau.
3. Se sol·licita l'ampliació de la informació rebuda, si fos necessari (actuacions prèvies).
4. Cal analitzar la informació rebuda amb les persones que formen part de la comissió de gestió de l'equipament i decidir si **s'arxiva** o es continua la investigació. Aquesta decisió s'ha de motivar per escrit. En cas que s'arxivi, s'ha de comunicar aquest fet a la persona denunciant i argumentar-ne els motius.

5. En cas que es continuï la investigació, es procedirà a iniciar un expedient sancionador amb mesures cautelars, si escau.
6. Cal informar de la resolució a la persona afectada i a la persona denunciada.
7. Es redacta un informe final amb les actuacions dutes a terme, que es farà arribar a la persona responsable de l'IBE i del districte.
8. La persona responsable de l'IBE o del districte ha d'incloure el cas en l'informe anual que ha de d'elaborar i fer-lo arribar a la persona coordinadora.

Resum del circuit d'investigació interna

Institut Barcelona
Esports

Comunicació en situació de crisi o alarma social

Davant d'una situació de crisi, derivada d'una possible situació d'assetjament sexual o altra violència sexual a l'equipament, s'ha de seguir un protocol de comunicació en els casos en què aquesta situació generi alarma social. S'entén per *alarma social* quan es genera una intranquil·litat entre les persones usuàries, les famílies o l'opinió pública.

1. La direcció ha de convocar una reunió amb el personal en la qual ha d'informar de la situació en què es troba l'equipament i dir que s'iniciïn les accions pertinents. Es demanarà que no busquin més informació i que no facin comentaris sobre aquest tema.
2. Davant d'un possible cas que pugui generar alarma social, se n'ha d'informar el Departament de Comunicació de l'IBE/districte, el qual decidirà quina és la millor manera de comunicar-ho o intervenir-hi.
3. La direcció ha de decidir com s'informa les persones vinculades a l'equipament i es farà una reunió informativa en què s'explicaran les accions executades i s'escoltaran les demandes. De manera opcional, es proposarà una segona reunió de contenció i informació sobre el tema.
4. Segons quins siguin els fets, ocasionats per personal de l'equipament o bé per una persona externa, la direcció informarà tothom sobre l'estat de la situació, sense donar detalls ni de les accions ni dels fets ocorreguts.
5. Davant de demandes de mitjans, es derivaran al Departament de Comunicació de l'IBE o Districte.

Institut Barcelona
Esports

Serveis específics (gratuïts i confidencials) d'atenció a violències masclistes:

1. Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA): servei ambulatori d'àmbit de ciutat i de titularitat municipal que ofereix atenció ambulatoria específica a persones víctimes de situacions de violència masclista. També proporciona assessorament a personal professional i a persones de l'entorn de les víctimes.
2. Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB): servei d'atenció psicosocial permanent.
3. Punt d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD): s'ofereix informació, assessorament i orientació a les dones en àmbits diversos. També s'ofereixen serveis gratuïts d'atenció psicològica i assessorament jurídic.
4. Plural, Centre de Masculinitats (Servei d'Atenció a Homes): ofereix atenció a les persones que exerceixen o han exercit violència masclista.
5. Serveis d'urgències (24 hores / 365 dies): Guàrdia Urbana de Barcelona, Mossos d'Esquadra. Servei d'Urgències de l'Hospital Clínic. Servei d'Urgències de l'Hospital Vall d'Hebron. Línia d'atenció contra la violència masclista: Tel. **900 900 120**

Institut Barcelona
Esports

Informació, horaris i telèfons dels serveis exposats abans:

1. Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA)

Marie Curie, 16 • Tel. 900 922 357

Es tracta d'un servei ambulatori d'àmbit ciutat i de titularitat municipal que ofereix atenció ambulatoria específica a persones víctimes de situacions de violència masclista (dones, infants i adolescents, i persones LGTBI, o persones del seu entorn proper directament afectades per aquesta violència). També proporciona assessorament a personal professional i a persones de l'entorn de les víctimes.

Horari:

- **Atenció presencial general:** cal concertar cita prèvia al telèfon **900 922 357** (telèfon gratuït). Horari: de dilluns a dijous, de 9.00 a 19.00 hores, i divendres, de 9.00 a 16.00 hores.
- **Atenció presencial d'urgència:** de 9.00 a 13.00 hores, de dilluns a divendres, sense cita prèvia (c. Marie Curie, 16).

També es pot contactar amb el servei enviant un correu electrònic a **sara@bcn.cat**.

Fora de l'horari d'atenció del SARA us podeu adreçar a:

2. Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB) (c/ Llacuna, 25 – Tel. 900 703 030).

El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona ofereix un servei d'atenció psicosocial permanent, que atén qualsevol situació d'urgència i d'emergència social a la ciutat, durant les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any.

Institut Barcelona
Esports

3. Punt d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD) Nou de la Rambla, 45 • Tel. 900 922 357

Els punts d'informació i atenció a les dones (PIAD) són serveis públics, gratuïts i confidencials de l'Ajuntament de Barcelona, on s'ofereix informació, assessorament i orientació a les dones en àmbits diversos. També s'ofereixen serveis gratuïts d'atenció psicològica i assessorament jurídic.

El servei funciona a través de cita prèvia trucant al telèfon gratuït **900 922 357**, de dilluns a dijous, de 9.00 a 19.00 hores, i divendres, de 9.00 a 16.00 hores.

També es pot enviar un correu electrònic al PIAD corresponent:

- PIAD Ciutat Vella: piad_ciutatvella@bcn.cat
- PIAD L'Eixample: piad_eixample@bcn.cat
- PIAD Sants-Montjuïc: piad_santsmontjuic@bcn.cat
- PIAD Gràcia: piad_gracia@bcn.cat
- PIAD Les Corts: piad_lescorts@bcn.cat
- PIAD Horta-Guinardó: piad_horta@bcn.cat
- PIAD Sant Martí: piad_santmarti@bcn.cat
- PIAD Sarrià – Sant Gervasi: piad_sarriasantgervasi@bcn.cat

- PIAD Nou Barris: piad_noubarris@bcn.cat
- PIAD Nou Barris Zona Nord: piad_nou_barris_cm@bcn.cat
- PIAD Sant Andreu: piad_santandreu@bcn.cat

4. Plural, Centre de Masculinitats (Servei d'Atenció a Homes)

Av. Marquès de l'Argentera, 22 • Tel. 933 491 610 • plural@bcn.cat

Plural és un equipament municipal dirigit a la població masculina que vol fer canvis cap a models relacionals més oberts, respectuosos i saludables. El Plural ofereix atenció a les persones que exerceixen o han exercit violència masclista.

El Programa d'atenció a les violències del Plural s'adreça a les persones que viuen, treballen o estudien a la ciutat de Barcelona i tenen la voluntat de canviar i millorar les seves relacions personals per evitar l'ús de qualsevol tipus de violència.

Horari:

de dilluns a dijous, de 9.00 a 14.00 hores i de 15.00 a 20.00 hores, i divendres, de 9.00 a 15.00 hores.

5. Serveis d'urgències (24 hores / 365 dies):

Guàrdia Urbana de Barcelona • Comissaria (24 hores)

La Rambla, 43 • Tel. 932 562 430

Violència intrafamiliar

Horari: de dilluns a divendres, de 8.00 a 16.00 hores

Tel. 932 562 430

Mossos d'Esquadra • Grup d'Atenció a la Víctima, GAV

Els grups d'atenció a la víctima (GAV) fan protecció i seguiment i assessoren les víctimes de violència domèstica i de gènere.

Servei d'Informació per WhatsApp contra la violència masclista (24 hores / 365 dies):

Tel. 601 001 122 • Mossos.atenciovictimes@gencat.cat

En cas d'emergència, truqueu al 112

En cas d'agressió sexual:

Si té més de 16 anys: **Servei d'Urgències de l'Hospital Clínic**
C. Villarroel, 170

Si té menys de 16 anys: **Servei d'Urgències de l'Hospital Vall d'Hebron**

Av. Vall d'Hebron, 129

Telèfon d'emergències 112

Línia d'atenció contra la violència masclista: Tel. **900 900 120**

Si la persona agredida és una persona estrangera, amb documentació o sense, té dret a l'assistència sanitària d'urgència gratuïta, a disposar d'un intèrpret i a interposar denúncia, si ho decideix.

**Institut Barcelona
Esports**

A1

ANNEX 1: DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL PER PART DE L'EQUIPAMENT

Jo, _____

amb DNI/NIE/passaport _____ de l'equipament _____

en funció de les meves responsabilitats com a (director/a, entrenador/a, monitor/a, conserge, president/a, personal de manteniment, de neteja, d'administració, en pràctiques, etc.),

Signo aquest document per confirmar que:

- Conec el Protocol per a la prevenció, la detecció i l'acció contra violències sexuals envers persones adultes, i em comprometo a respectar-lo i aplicar-lo.
- Conec la persona delegada en matèria de les violències sexuals envers persones adultes de l'equipament i com contactar-hi.
- Disposo del circuit de notificació i dels contactes corresponents

Barcelona, _____ de _____ de _____

Signatura,

** Cada instal·lació ha d'afegir el text legal de protecció de dades.*

A2

ANNEX 2: DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ INDIVIDUAL DEL PROTOCOL CONTRA VIOLÈNCIES SEXUALS ENVERS PERSONES ADULTES

Jo, _____
amb DNI/NIE/passaport _____ com a representant legal de
l'equipament _____

Signo aquest document confirmant i comunicant:

L'acceptació del Protocol per a la prevenció, la detecció i l'acció contra violències sexuals envers persones adultes i el meu compromís

- a respectar-lo i aplicar-lo.
- Que el personal disposa del circuit de notificació i els contactes corresponents
- Que hem recollit els documents d'acceptació individual de tot el personal.
- Que hem informat les persones usuàries que disposem d'aquest protocol.
- Que hem rebut la formació presencial.
- Que actualitzarem les dades de contacte de la persona delegada del protocol a l'IBE o Districte:

Institut Barcelona
Esports

Barcelona, _____ de _____ de _____

Signatura,

D'acord amb la normativa de protecció de dades, us informem que les vostres dades personals seran tractades per l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat de gestió de les dades de contacte de les persones referents d'equipaments, entitats i actes d'interès ciutadà (tractament 0011- Responsables i referents en equipaments, entitats i actes d'interès ciutadà [ASIA]). Tret d'obligació legal, les vostres dades no se cediran a tercers. Teniu dret a accedir a les vostres dades, rectificar-les i suprimir-les, així com altres drets. Podeu consultar informació addicional sobre aquest tractament i protecció de dades a [ajuntament.barcelona.cat/protecció de dades](http://ajuntament.barcelona.cat/protecció-de-dades). Les vostres dades s'eliminaran un cop hagin acabat les obligacions legals derivades de la gestió de l'activitat.

Així mateix, en compliment de la Llei de serveis de la societat de la informació 34/2002, d'11 de juliol, us indiquem que en emplenar el camp "adreça electrònica" o "telèfon mòbil" ens autoritzeu a emprar aquests mitjans per emetre comunicacions relacionades directament amb la finalitat indicada.

ANNEX 3: MODEL DE COMUNICACIÓ DE SUPÒSIT O EVIDÈNCIA

Fets

Signatura

Data i lloc

A4

ANNEX 4: FITXA DE TASQUES I MESURES DUTES A TERME

Tasca/etapa	Realitzat	Data
1. Aprovar i signar el protocol		
2. Assignar una persona delegada		
3. Comunicar a l'IBE la persona delegada		
4. Formar la persona delegada		
5. Recollir el document d'acceptació del protocol personal signat		
6. Difondre compromís de l'entitat (visibilitzar, comunicació, cartell, etcètera)		
7. Difondre compromís de l'equipament (visibilitat, comunicació, cartell, etcètera)	a. Espai, instal·lacions	
	b. Vestidors, dutxes	
	c. Tractaments, metges, fisioteràpia	
	d. Comunicació, xarxes	
8. Fer formació i sensibilització del personal	a. Cartell, pàgina web, xarxes	
	b. Comunicació personal esportiu i no esportiu	
	c. Comunicació persones usuàries	
9. Crear i actualitzar registre d'incidències i casos		
10. Elaborar informe anual	a. 2023	
	b. 2024	
	c. 2025	
11. Avaluació i seguiment de mesures preses		

Institut Barcelona
Esports

Protocol per a la prevenció, la detecció i l'acció dels maltractaments i dels violències sexuals a infants i adolescents a les activitats esportives de la ciutat de Barcelona, Departament de Promoció Esportiva, Institut Barcelona Esports, Ajuntament de Barcelona.

Guia d'elaboració del protocol per a la prevenció i abordatge de l'assetjament sexual i per raó de sexe a l'empresa, Comissió d'Igualtat i del Temps de Treball del Consell de Relacions Laborals de Catalunya, Generalitat de Catalunya.

Anguita Mora, Laia; Checa Corcoy, Ester; Juncà Pujol, Albert; Martí Horcajo, Montserrat; Nualart Barba, Blanca (2020). La violència sexual a l'esport. Guia per a persones adultes. (Re)conèixer, parlar i actuar. Consell Català de l'Esport. Generalitat de Catalunya. [Consulta: gener del 2022].

Protocol per a la prevenció, la detecció, l'actuació i la resolució de situacions d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, Ajuntament de Barcelona.

Protocolo de actuación frente a la violencia sexual, Centros de Alto Rendimiento del Consejo Superior de Deporte, Ministerio de Cultura y Deporte.

Martín, Montserrat (2016). Prevenció de l'assetjament i l'abús sexual i per raó de sexe a l'esport, Recurs pedagògic produït pel CIRD, Centre d'Informació i Recursos per a les Dones, Ajuntament de Barcelona.

Sexual harassment and abuse in sport, Comitè Olímpic Internacional.

Protocol per a la prevenció, la detecció i l'acció davant les violències sexuals en activitats esportives per a persones adultes, Institut Barcelona Esports, Ajuntament de Barcelona.

BCN
PROTOCOL PER A
LA PREVENCIÓ, LA DETECCIÓ
I L'ACCIÓ CONTRA VIOLÈNCIES
SEXUALS ENVERS
PERSONES ADULTES
ALS EQUIPAMENTS
ESPORTIUS MUNICIPALS